

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisliikkeen
Äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa,
Ore., joka tiistai The Western Work-
men's Publ. Society'n kustantamana.

Tilaukshinnat Yhdysvaltoihin:
I vuosikerta \$1.75. Puoli vuotta \$1.00
Canadaan ja Suomeen:
II vuosikerta \$2.00. Puoli vuotta \$1.15

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July
18th, 1911, at the Post Office at
Astoria, Oregon, under the Act of
March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

Subscription rates in the United States
One year \$1.75 — 6 months \$1.00
IN CANADA:
One year \$2.00 — 6 months \$1.15

Toimitus:

HELMI MATTSOIN

Box 99, Astoria, Ore.

— Toverittaren toisen toimittajan valinnan Toverin johtokunta päätti siirtää edellisempaan aikaan; ottaen huomioon nykyisen taloudellisen ahdingon, katsoi johtokunta viisaammaksi jättää toimen täyttämisen nyt. Sensijaan päätti johtokunta erikseen kokeilla Toverittaren avustajia ja paikallisia kirjenvaihtajia lähettämään avustuksia vieläkin runsaammin kuin tähän asti. Siten voidaan Toverittaren sisältö pitää pirteänä, monipuolisena, joten se voi olla paljon edellä kilpailijoistaan. Toverittaren kaunattajain ja avustajain pyydetään ymmärtämään johtokunnan päätös välttämättömänä liikemennettelynä liikkeemme turvaamiseksi uhkaavan pulakauden varalta. Päätöksen oikein käsittäen jää meidän jokaisen velvollisuudeksi antaa avustuksemme

KUKA ON PELKURI?

Kirj. Lyydi Gratchef.

Tässä aivan hiljakkoin kerrottiin noissa kapitalistisissa palvelevissa lehdissä makupalana eräs kalman kelmeä valhe, jollailla taruilla rahavallan juoksupojat ajattelumaton lukiakuntaa ravitsevat.

Oli nimittäin Seattleen, Wash., tullut eräs puolalainen fröökynä, sellainen vain puolivillainen keskiluokan heitukka, joka nyt ei "synnyttäin eikä olemukseltaan" kuulunut siihen suuririkasten luokkaan, mutta ei varsinaiseen köyhälistöönkään.

Tämänpä heitukka oli kotimaassaan kuulunut sellaiseen "kuoleman rykmenttiin", joka oli kokoon pantu "paremman kansan" naisista siihen aikaan kun puolalan kapitalisti — liittolaisten riistajiin avustamina — aikovat näyttää maailmalle miten bolshevikit maan päältä hävitetään. Se nyt kyllä jäi näyttämättä, mutta onkin toinen asia sikoa ja toinen tehdä.

Tuossa "kuoleman rykmentti"-aatteessa nyt ei ole mitään kenellekään uutta. Olihan Venäjällä toiminnassa sellainen naisista muodostunut "kuoleman kaarti" jo ensimmäisinä maailmansota-vuosina, kun siihen sotaan

Toverittarelle, kunkin siinä muodossa kuin kykenemme parhaana apuna olemaan lehlemme eduksi.

Toveruudella:

Toverin johtokunta.

Kiitos!

Niille toverittarille, jotka ovat lähettäneet avustusta Kerttu Niemiselle, Hauho, H. L., Suomi, lausuttakoon sydämelliset kiitokset. Asianomainen kirjoittaa saaneensa lahjan ja hän kirjeessään moninkerroin kiittelee siitä. Lahja on siis ollut erittäin tarpeen ja tervetullut. Ne henkilöt, joille tämä kuuluu, ottakoot Kertun lähettämät kiitokset vastaan.
H. M.

Maxim Gorkij esperantosta

Pariisissa ilmestyvässä "Esperantista Laboristossa" on seuraava Maxim Gorkijn kirjoitus esperantosta:

"Vanhoillinen henki koettaa itse-pintaisesti väittää, että esperanto on haave. Elävä todellisuus torjuu aina paljon ratkaisevammalla tavalla nämä vanhoillisten todistukset.

40 vuotta sitten uskoi ihmiskunnan enemmistö, että sähkövoima olisi joku harhaoppinen keksintö, miele-tön haave; ja 20 vuotta sitten pidettiin imapurjehdusta eräänlaisena haaveena; puhelin on myöskin eräs näistä "utopioista", joita ihmisily on toteuttanut langaton lennätin oli myöskin eräänlainen hullutus.

Mutta meidän älymme, joka ei ole milloinkaan laiskana, vaan alituisesti voittaa taistelussa salaperäisiä luonnon voimia vastaan, tulee aina yhä naurottavammaksi, se ratkaisee kysymyksiä ja keksintöjen alalla, muuttuu yhä "haaveellisemmaksi", aina "mielettömämmäksi."

Keskiaikaisia haaveita "viisauden kivistä" ja "elämän eliksiiristä" ovat nyttemmin toteuttaneet loistavimmat tiedemiehet. Venäjän etevimmät miehet koettavat toteuttaa mitä naurettavinta "utopiaa" — vakaannuttua Venäjällä sosiaalista oikeutta ja voi-

vielä Venäjänkin osaa otti. Ja nämä naisotilaat kuuluivatkin olleen koko paljon urhoollisempia kuin miehet — kai uutuuden viehätys siinä touhussa sai heidät intoihinsa, miehet kun kaikei olivat mokomaan verileikkiin jo väsähtäneet.

Mutta se fröökynä sanomalehtimiehille selitti, että toiset näistä "kuoleman rykmenttiläisistä" leikkasivat pois tukkansa, mutta ensin osa jätti sen tekemättä, ja kun sitten tuuli ja myrsky ja "taistelun tuoksina" raastoi lakin ilmaan noitten hiuksellisten päästä ja kun sitten nuo "soturit" hiukset hajallaan karkasivat päin bolsheveikeja, niin bolshevikit — pelkäsivät! Sanoo: PELKÄSIVÄT! Sanoi ja selitti, että bolshevikit luulivat heitä vihaisiksi susiksi ja — pakenivat!

Kuinka naurettavaa!

Onko kukaan missään kuullut puhuttavan bolsheveikeista, joka mitään pelkää? Olisipa sellainen otus kuin pelkuri bolsheveiki jo asetettaville näytteille vaikkapa sirkukseen. Niin, mutta jos bolsheveiki olisi pelkuri, niin hän ei sitten enään olisiakaan bolsheveiki. Ka siinäpä se.

Rohkeus on ankara ja äärimmäine vastakohta pelkuruudelle ja ne venäläiset bolshevikit ovat niin tyk-

da sanoa, etteivät heidän yritykset ole olleet menestymättä.

Nykyään miljoonat ja miljoonat ihmiset yhtyvät toteuttamaan tätä haavetta ja siitä syytä kansainvälinen kieli on ihmiskunnalle tarpeellisempi kuin milloinkaan ennen. Yhden yhteisen kielen välttämättömyys perustuu työväenluokan toivomusten ja pyrkimysten yhtenäisyyteen.

Minusta näyttää, että esperanto on terve, elinvoimainen ja kehittyvä sekä rikastuva käytännössä. Sillä on jo riittävän rikas kirjallisuus.

Sanotaan: "Joku kieli ei kehity keinotekoisesti."

Vuonna 1910 matkuksi eräs tuttavistani Jakustskij Aleksei Semenovij Euroopan halki osaamatta mitään europalaista kieltä ja puhuen yksinomaan esperantoa. Hän teki tämän tullakseen vakuutetuksi keinotekoisien kielen kantavuudesta. Melkein joka kylässä tapasi hän esperantojärjestöjä, lehtiä ja kirjallisuutta.

Olen syvästi vakuutettu, että kansojen järjestetty tahto pystyy tekemään "keinotekoisesta" luonnollisen. Eikö kulttuurissamme ole jotain keinotekoisia? Kuitenkin täytyy meidän elää aikakautta, jolloin sivistymätön ihminen tuntuu tarkoituserimme viholliselta, esteeltä kulttuurin edistymiselle. Kulttuurin voitoksi teemme me vallankumouksen, me käytämme kaikki älymme, tahtomme voimamme, me uhraamme kaikki persoonalliset pyyteemme elämämmekin.

Voidaanko kieltä, että yhtenäinen kieli antaa kulttuurin kehitykselle hirtittävän syyksen? Mahdotonta. Tunnustakaamme, että sellaisen kielen luominen ja levikki ovat välttämättömiä.

Mitä enemmän ihminen omaa tietoa, sitä enemmän hän tulee täydellisiksi; mitä enemmän ihminen huulehtii veljistään, sitä nopeammin päättyy kaikkien hyvien luomisaineiden yhdistyminen yhdeksi voimaksi, sitä nopeammin tulee kavutuksi kärsimystemme tie ja me saavutamme molempuolisen ymmärtämyksen, kunnioituksen ja veljeyden yhteisen ilon — kaiken sen, mikä koituu meidän omaksi hyväksemme ja onneksemme.

käänään rohkeuden läpitunkemia, että heissä ei pelkuruus löydä mitään olemisen mahdollisuutta.

Niin kuin nyt kukaan järjellinen ihminen uskoi, että bolshevikisotilas ei tuntisi suttia ja pörröpäätä naisista toisistaan! Ei veikkoset, eivät ne bolshevikit ole tyhmiä enempää kuin ovat pelkureitakaan. He ovat niin sanoin selittämättömän viisaita ja rohkeita. Muutenhan he olisivat taistelunsa koko maailman rahavaltaa vastaan jo alussa hävinneet eikä enään seisoiis Venäjällä Neuvoato-tasavalta sen maan ja koko maailman köyhälistön hyväksi ja sen ylpeytenä.

Senhän se juuri onkin se venäläisten bolshevikien määrätön rohkeus, joka kaikkien muitten maitten vallankumouksellisia ajaa ja innostaa yhä tuimempaan ja tuimempaan luokkitaisteluun köyhälistön vapauden saavuttamiseksi. Ja heidän ihastuttava viisautensa, joka on säikäyttännyt ja tulee vieläkin säikäyttämään kaikkia heidän vastustajiaan, olkoon kehoituksensa kaikkien muitten maitten tosivallankumouksellisille työläisille kehittämään yhtä nerokkaiksi, että tarpeen tullen mahdollisimman viisaat menettelytavat osattaisiin sovitaa eri tapauksiin ja kunkin maan erikoisiin olosuhteisiin.

Proletaarinen teatterikulttuuri

Ei voi enää olla tuntematta, ettei ole mitään kulttuuria, mitään henkeä, joka olisi ulkopuolella luokkarajojen, ja että uuden kulttuurin, uuden hengen luo proletaari joukkoilmisenä. Kuten Kolmas Internationale pakottaa puolueet ratkaisun, niin myöskin eroavat miellet; on olemassa enää vain oikea tai vasen. Porvari tai profetaari, yksilöllisyys tai yhtenäisyys. Luokkatietoisien proletaarilain henkisen tuomioistuimen edessä ei menesty ovelinkaan petos: porvarillisen kulttuurin viimeinen triumfi, satu luokkarajojen ja ajan ulkopuolella olevasta, kaiken voittavasta nerosta, horjuu perusosissaan. Nero esiintyy jonakin sangen rajotettuna, jonkun ihmistyypin, jonkun kokonaisen ajanjakson kaikkien pyrkimysten ehkä korkeimpana ilmauksena, jonkun luokan kaipauksen tyydyttäjänä; aivan rärkeästi valaistuna se esiintyy niitten yksilöitymänä, eikä niistä saatuna voittona ja ratkaisuna. Nero kadottaa äkkä sankurillisen sädekehänsä — koskapa se jää yksinäiseksi, yksityiseksi, mieliksi, joka on vailla velvotusta yhtenäisyyttä kohtaan, vailla yhteis-tietoisuutta. Neron kylmä itsekkyyys ja sen riippuvaisuus edustamastaan luokasta käy suorastaan ilmi. Tähän saakka on ollut alnoastaan yksi kulttuuri Euroopassa, kreffkalais-ten ponnistama, kristillisen keskiajan edelleen johtama porvarillinen kulttuuri, kulttuuri saalistajaa, omissa varten. Nero on ollut olemassa, jotta se hengellään vielä vahvistaisi viimeistä, vähäistä porvariyksilöllisyyttä — valvutuneen proletaarilain tuomioistuimen edessä sitä ei voi millään kaunistella tahi puolustella enää. Täysin selvästi tämän ovat ymmärtäneet yksinkertaiset venäläiset proletaarit, jotka palkottain Venäjällä ovat näytelmätoimen palveluksessa, ja jotka, ollen näytelmäkirjallijain teoksen kanssa kosketuksissa, ovat päässeet varmuuteen siitä, ettei milloinkaan

Puheena olevan nerokkuuden ja viisauden saavuttamiseen ainoana tienä on maailman menon jokaisen puolen tutkiminen ja lukeminen, kuuntelemisen ja AJATTELEMISEN avulla. Meillä lukemisen avulla tietojen saaminen pitäisi olla verrattoman paljon helpompaa kuin esimerkiksi juuri venäläisillä tovereillamme sen vuoksi, että jokainen aikainen henkilö meillä osaa lukea, jota vastoin Venäjällä ei vieläkään kaikki osaa lukea, vaikka köyhälistön diktatuurin vallitessa on sitä tietoa kaikin voimin kaikille levitetty.

Työtä tekevällä luokalla on verrattain vähän aikaa käyttää lukemiseen sekä muulla tavalla itsensä kehittämiseen, joten on sangen tärkeää oppia valitsemaan luettavansa, kuunneltavansa ja katsottavansa. Ei ole enään aikaa kaikkeilaisen henkisen töskän nielekelemiselle. Nyt ei soviakaan enään luottaa vain joittenkin harvojen tietoisuuteen, vaan nyt täytyy jokaisen eri yksilön, KOKO JOUKON, pyrkiä omaksumaan mahdollisimman laajat tiedot yhteiskunnallisista asioista, sekä menneistä että nykyisistä.

Valvokaamme ja toinen toistamme siinä auttakaamme ja sitä peräänantamattomammin, jota lähempänä näemme vapauden päivän!